TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Reg. data Nr. Reg. Nr.

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">ĮSTATYMŲ PROJEKTAI
Nr.: TAP-26-1247(2)
TAIS-26-8636(4)</td><td colspan="3">DĖL ASMENS SU NEGALIA TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. I-2044 1, 2, 4, 12, 15, 17, 22, 33 STRAIPSNIŲ, IV SKYRIAUS PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 11[1] IR 22[1] STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ</td></tr>
<tr><td>Rengėjas</td><td>Svarstyta</td><td>Siūloma</td></tr>
<tr><td>Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją</td><td>Pasirenkama
☒Taip (lapkritis)
☐Ne</td><td rowspan="2">Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</td><td rowspan="2">Pasirenkama
☒TAP
☐LRV pasitarimas
☐LRV posėdis
☐Nesvarstyta
2026-10-27</td><td rowspan="2">Pasirenkama
☐Svarstyti TAP
☐Svarstyti LRV pasitarime
☒Svarstyti LRV posėdyje
☐Grąžinti tobulinti</td></tr>
<tr><td>Įgyvendina Vyriausybės programą</td><td>Pasirenkama
☐Taip
☒Ne</td></tr>
</table>

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

- **Iki 2027-06-05 į nacionalinę teisę turi būti perkelta *(teisės aktai turi įsigalioti ne vėliau kaip 2028-06-05)* 2024-10-23 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2841, kuria sukuriamos Europos asmens su negalia kortelė ir Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelė bei direktyva (ES) 2024/2842, kuria į direktyvos (ES) 2024/2841 taikymo sritį įtraukiami trečiųjų valstybių piliečiai, teisėtai gyvenantys ES.**

Direktyvomis įtvirtinamas negalios statuso pripažinimas tarp ES valstybių narių, sukuriant vienodo pavyzdžio Europos asmens su negalia kortelę ir Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelę. Kortelės turės būti pripažįstamos tarp visų ES valstybių narių ir suteiks galimybę jas turintiems ES piliečiams su negalia, jų šeimos nariams su negalia, taip pat lydintiems asmenims ir trečiųjų šalių piliečiams su negalia, teisėtai gyvenantiems ES, jų buvimo kitoje ES valstybėje narėje laikotarpiu, ne ilgesniu nei 3 mėn., taip pat ES piliečiams su negalia, dalyvaujantiems ES judumo švietimo, mokymo, profesiniais, pilietiniais ar kultūriniais tikslais programoje, naudotis tos ES valstybės narės piliečiams su negalia taikomomis specialiosiomis sąlygomis ir lengvatomis, susijusiomis su naudojimusi automobilių statymo infrastruktūra, viešuoju transportu, kultūros, laisvalaikio, sporto paslaugomis, kurias siūlo juridiniai ir fiziniai asmenys. Asmens su negalia, turinčio didesnį pagalbos poreikį, kortelėje gali būti įrašytas žymuo „A“, kurio kriterijus paliekama teisė valstybei narei nusistatyti savo nacionalinėje teisėje.

- **Šiuo metu asmenų, kuriems nustatytas 30-55 proc. dalyvumo (darbingumo) lygis, teisė gauti asmens su negalia automobilio statymo kortelę siejama su reikalavimu turėti galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvąjį automobilį.**

Toks teisinis reguliavimas nesudaro lygių galimybių ir yra per griežtas, nes galiojančią kortelę asmuo gali palikti bet kuriame automobilyje, kuriuo tuo metu naudojasi, t.y. nebūtina, kad asmuo būtų to automobilio savininku ir pats vairuotų. Į galimą diskriminaciją negalios pagrindu dėmesį yra atkreipęs ir Lygių galimybių kontrolierius. ES šalių praktikoje (Vokietija, Airija, Prancūzija, Belgija, Slovėnija, Estija, Latvija) šios kortelės išdavimas taip pat nesiejamas su reikalavimu turėti vairuotojo pažymėjimą.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo (Įstatymas) projekte:

- **Apibrėžiama** kas yra Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelė ir Europos asmens su negalia kortelė, laisvo judėjimo teise besinaudojančio ES valstybės narės piliečio šeimos nariai, lydintis asmuo, specialiosios sąlygos ir lengvatos kortelių naudotojams ir juos lydintiems asmenims ir kt.
- **Nustatoma teisė į Lietuvoje asmenims su negalia taikomas specialiąsias sąlygas ar lengvatas** (nuolaidos, atleidimas nuo mokesčių ar rinkliavų, įskaitant automobilio statymo, išskyrus teisę į asmens su negalia individualiųjų poreikių tenkinimą ir finansinės pagalbos priemones[1]) **kitos ES valstybės narės piliečiams su negalia, jų šeimos nariams ir teisėtai ES gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams su negalia, turintiems korteles, taip pat juos lydintiems asmenims,** jų buvimo Lietuvoje laikotarpiu, ne ilgesniu nei 3 mėn., arba dalyvaujantiems Lietuvoje įgyvendinamoje ES judumo švietimo, mokymo, profesiniais, pilietiniais ar kultūriniais tikslais programoje visą dalyvavimo joje laikotarpį. Teisę gauti Europos asmens su negalia kortelę turi asmenys, kuriems nustatytas

[1] būsto pritaikymas, techninės pagalbos priemonės, asmeninė pagalba, finansinės pagalbos priemonės, socialinės paslaugos, švietimo pagalba, sveikatos priežiūra, šuns pagalbininko pagalba, socialinė piniginė parama, tikslinės kompensacijos ir pan.

neįgalumo lygis ar 55 proc. ir mažesnis dalyvumo lygis. Asmenims, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis arba 0-25 procentų dalyvumo lygis, išduodama Europos asmens su negalia kortelė, kurioje nurodytas žymuo „A“, žymintis asmeniui reikalingą didesnę pagalbą. Kortelės asmenims išduodamos nemokamai.

- **Nustatoma, kad skaitmeninės kortelės turi atitikti Reglamente (ES) 910/2014 nustatytus reikalavimus**, kad galėtų būti naudojamos europinėje skaitmeninės tapatybės dėklėje.
- **Nustatoma valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat ūkio subjektų, kurie vykdo veiklą, valdo infrastruktūrą ar teikia paslaugas pareiga** užtikrinti ES asmenų su negalia teisę į specialiąsias sąlygas ir lengvatas, valstybės ir savivaldybių institucijoms – viešai skelbti informaciją prieinamais bendravimo būdais apie jas.
- **Papildomos Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros (Agentūra) funkcijos:** tvirtinti kortelių išdavimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarkos aprašus, kortelių formas, organizuoti kortelių pagaminimą ir išdavimą; priimti sprendimus dėl kortelių išdavimo ir panaikinimo, vykdyti teisės į specialiąsias sąlygas ir lengvatas užtikrinimo stebėseną; organizuoti ir vykdyti visuomenės švietimą ir informavimą ir kt.
- **Atsisakoma reikalavimo turėti dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvąjį automobilį, gaunant asmens su negalia automobilio statymo kortelę** asmenims, kuriems nustatytas 30-55 proc. dalyvumo lygis.
- Pakoreguojamos nuostatos dėl asmens duomenų apsaugos, JT asmenų su negalia teisių konvencijos pavadinimo, vartojamų sąvokų ir kt.

Kartu su Įstatymu siūloma keisti ir su juo susijusius įstatymus: Administracinių nusižengimų kodeksą, Geležinkelių transporto kodeksą, Lygių galimybių įstatymą, Rinkliavų įstatymą, Saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, Viešojo keleivinio transporto lengvatų įstatymą. Šiais projektais patikslinamos su negalia susijusios sąvokos, Europos asmens su negalia automobilio statymo kortele pažymėtų automobilių statymas nemokant vietinės rinkliavos, važiavimo bilietų vykti viešuoju keleiviniu transportu su nuolaida (diferencijuojant pagal negalios sunkumą) įsigijimo teisės ES asmenims su negalia ar teisėtai ES gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, turintiems asmens su negalia kortelę, juos lydintiems asmenims ir kt.

Įstatymų nuostatos dėl direktyvų taikymo įsigaliotų 2028-06-05 (įgyvendinamieji teisės aktai priimami iki 2027-06-04), o **nuostatos dėl teisės gauti asmens su negalia automobilio statymo kortelę kriterijų – 2027-01-01** (įgyvendinamieji teisės aktai – iki 2026-12-31).

Numatomos pereinamosios nuostatos:

- iki 2028-06-04 išduotos asmens su negalia automobilio statymo kortelės galiotų iki jose nurodyto termino pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki 2029-12-05 (nuo 2029-12-06 kortelės, išduotos iki 2028-06-04, netektų galios). Iki 2028-06-04 išduota galiojanti asmens su negalia automobilio statymo kortelė asmens prašymu būtų keičiama į Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelę.
- Europos asmens su negalia kortelė išduodama asmens prašymu ir ji nepakeistų dabar išduodamo asmens su negalia pažymėjimo, t.y. galės būti išduodami ir asmens su negalia pažymėjimai, ir jo prašymu – Europos asmens su negalia kortelė, kuri bus skirta naudotis specialiosiomis sąlygomis ir lengvatomis ES valstybėse narėse.

Numatoma, kad per metus bus išduodama apie 66 tūkst. asmenų su negalia kortelių ir apie 28 tūkst. Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelių.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☒Taip ☐Ne

Papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis (Agentūrai):

2028 m.: Europos asmens su negalia kortelėms pagaminti ir išduoti – apie 140 tūkst. Eur; Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelėms – apie 184 tūkst. Eur. Iš viso apie 324 tūkst. Eur.

2029 m.: Europos asmens su negalia kortelėms pagaminti ir išduoti – apie 280 tūkst. Eur; Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelėms – apie 302 tūkst. Eur. Iš viso apie 582 tūkst. Eur.

2030 m.: Europos asmens su negalia kortelėms pagaminti ir išduoti – apie 280 tūkst. Eur; Europos asmens su negalia automobilio statymo kortelėms – apie 147 tūkst. Eur. Iš viso apie 427 tūkst. Eur.

FM yra pažymėjusi, jog siekiant išlaikyti valdžios sektoriaus biudžetų tvarumą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais bei užtikrinti apsaugą nuo ekonominių svyravimų, laikantis fiskalinės drausmės taisyklių ir nustatytų grynųjų išlaidų limitų, papildomų valstybės biudžeto lėšų skyrimo galimybės siūlomoms priemonėms įgyvendinti yra ribotos ir iš esmės galimos tik perskirstant esamus asignavimus.

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS) ☐Taip ☒Ne	**GYVENTOJAMS**	☐Taip ☒Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐Taip ☒Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☐Taip ☒Ne

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS
☒TM ☒FM ☒AM ☒EIM ☐EM ☐KAM ☒KM ☐SADM ☒SAM ☒SM ☐ŠMSM ☒URM ☒VRM ☒ŽŪM ☒LSA ☐Verslo asociacijos ☐Profesinės asociacijos ☒Nevyriausybinės organizacijos ☒Kita
Projektai su institucijomis suderinti.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI
Projektai ir jų aiškinamasis raštas patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026-10-22 išvadoje Nr. NV-2831 ir Socialinės politikos grupės 2026-10-19 pažymoje Nr. NV-2799 pateiktas pastabas (suderinta darbo tvarka).

PAŽYMĄ PARENGĖ	Daiva Buivydaitė-Garbštienė
	Socialinės politikos grupė , vyresnioji patarėja